

SANAL SANSÜR YAYGINLAŞIYOR

Youtube.com video paylaşım sitesi 5 Mayıs 2008'ten beri erişime kapalı. Daha önce de birkaç defa kapatılan site kapatmaya neden olan videoların yayından kaldırılması ile yayınına devam edebilmişti. Ancak 5 Mayıs'tan beri siteye ulaşmaya çalışanlar "Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi, 05/05/2008 tarih ve 2008/402 nolu kararı gereği bu siteye erişim TELEKOMÜNİKASYON İLETİŞİM BAŞKANLIĞI'nca engellenmiştir" yazısıyla karşılaşıyorlar. (1)

Daha önceden de dünyanın en büyük mail gruplarını bünyesinde barındıran 'google groups', yine dünyanın en büyük blog servisi sitesi 'wordpress', Ekşi Sözlük gibi yüzlerce site aylar boyunca erişim engellemesine maruz kaldılar. Hatta zaman zaman "Hotmail ve Yahoo için de kapatmaların gündeme geldiği ama her ikisinde mail adresleri olan kişi sayısındaki ve dolayısıyla zarar görecektir 3. şahıs sayısındaki çokluk nedeniyle işlem yapılmadığı" şeklinde haberler dijital ortama yansdı. (2)

Bugün de dünyanın en çok izlenen görüntü paylaşım sitesi de dahil olmak üzere onlarca site halen mahkeme kararlarıyla veya keyfi olarak erişime kapalı durumda. Konu aslında ahlak vs. gibi kavramlarla kamufla edilmeye çalışılsa da düpedüz sansür. Tüm dünyanın görüp izleyebildiği bir sanal içeriği kendi ülkesinin insanından gizlemeye çalışmanın bizce başka bir anlamı olamaz zaten. (3)

Site kapatmaların hali pür meali

İçerik engellemeleri ile ilgili olarak Telekom İletişim Başkanlığı'nın (TİB) açıkladığı rakamlara baktığımızda konu hakkında daha çarpıcı verilere ulaşabiliyoruz. Kuruma ait web sayfasında yer alan verilere göre 18 Ağustos 2008 itibarıyla 853 sitenin erişimi engellenmiş. (4)

Ancak burada bir ayrıntı göze çarpıyor. İçeriği engelleme sadece 241 sitede yargı kararıyla yerine getirilmiş. Geride kalan 612 site de yani toplam engellenen sitelerin % 72'si TİB tarafından re'sen (kendiliğinden) engellenmiş.

Geçtiğimiz yıl yürürlüğe giren "5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" a göre bir siteyi erişime kapatmak için bir TİB görevlisinin niyeti yeterli olabiliyor.

Çok açık ki internet, bu tür uygulamalarla siyasi iktidarın ve gericiğin hegemonya alanı haline getirilmek istenmekte ve halkın haberleşme hakkı keyfi engellemelerle örselenmekte.

Bu konu aslında başlı başına bir yazı konusu. İlerici-toplumsal değerlerin paylaşımını engelleme bugün siyasi iktidar kadar tescilli gerici odakların da ilgi alanına giriyor. Son olarak evrim teorisini savunan richarddawkins.net web sitesi, yüzbinlerce üyesi olan Eğitim-Sen sendikasının web sitesi, öldürülen yazar Turan Dursun'un eserlerini yayınlayan turandursun.com web sitesi Adnan Oktar adlı cemaat liderinin isteğiyle kapatıldılar.

Kurumsal Sansür: Filtreleme

Siyasi iktidar sansürünü birkaç memurun insafına bırakmayı doğru bulmadığından olsa gerek bir de "güvenli internet" icat ediyor. İktidara yakın bir sermaye grubu tarafından satın alınana bir kamu kuruluşu olan Türk Telekom'un "Aile Koruma Şifresi" uygulamasında pek çok muhalif site kumar, şiddet, cinsel içeriğe sahip olduğu gerekçesi ile engelleniyor. (5) Ayrıca çeşitli filtre yazılımı üreten şirketler yazılımın satıldığı kurum ve internet cafelerde sorun yaşanmaması için Emniyet Müdürlüğünden kendilerine verilen listeleri kullandıklarını ve bu nedenle pek çok siteye erişim sağlanamadığı belirtiliyor. (6)

Bağlantı kablolarını kesmek dışında çözüm

Meslek örgütümüz EMO konuyu çeşitli (politik, teknik, toplumsal...) boyutlarıyla ele almalı ve sansür gibi çağdışı uygulamalara karşı daha fazla inisiyatif almalıdır.

Bu konuda birkaç noktanın altı çizilebilir:

- İnternet bağlantı kabloları kesilmeden erişim engellenmesi söz konusu olamayacağı açık bir şekilde kamuoyuna ve özellikle kamu kurumlarına anlatılmalıdır.
- Bu nedenle mevcut "erişimin engellenmesi" politikasına derhal son verilmesi çağrısı yüksek sesle yapılmalı,
- İçerik engellemelerini düzenleyen kamu kurumlarına, içeriğinde sorun olduğu düşünülen sitelerin ancak sorunun site sahibine iletilerek düzeltilmesini deneme yoluna gidilmesi, düzeltilmeyen sitelerde ise ısrarcı olunmaması konusunda toplumsal bir baskı oluşturulması sağlanmalı.

Hiçbir uygulama ulusal veya uluslararası yasa ve anlaşmalarla güvence altına alınmış "haberleşme özgürlüğü"nü engelleyen içerikte olamaz. Bu anlamda halkın haberleşme hakkına yönelik keyfi müdahalelere son verilmesi bizlerin öncelikli gündemlerinden biri olmalıdır.

Notlar:

- (1) Sitenin erişime kapatılmasının nedeni Atatürk'e ait hakaret içeren görüntülerin sitede yayınlanması. Aynı nedenle daha önce de kapatılan site söz konusu videoların yayından kaldırılması üzerine açılmıştı. Son durumda farklı olan ise youtube.com'un videoları yayından kaldırmayıp sadece videolara Türkiye'den erişimi engellemesi, mahkemenin de bu uygulamayı geçerli görmemesi
- (2) <http://turk.internet.com/haber/yazigoster.php3?yaziid=20682>
- (3) Gizlemek yerine gizlemeye çalışmak kavramı özel olarak tercih edildi. Çünkü bugün artık plaza medyasında bile çarşaf çarşaf yasaklı sitelere nasıl girilebileceğine dair haberler okunabiliyor.
- (4) <http://www.guvenliweb.org.tr/istatistik.html>
- (5) <http://bianet.org/bianet/kategori/bianet/103135/turk-telekomdan-birgune-sansur>

- (6) Söz konusu filtreleme olayının mağdurlarından bianet haber portalında konuyla ilgili çeşitli haberler mevcut: <http://www.bianet.org/2007/06/26/98342.htm>
<http://www.bianet.org/2007/06/27/98363.htm>

Hansel Özgümüş
Elektronik Mühendisi

